

УДК: 372.881.111.1

В. О. Папіжук

Житомирський державний університет
імені Івана Франка
кандидат педагогічних наук, доцент

Є. С. Гуменюк

Житомирський державний університет
імені Івана Франка
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня

Альтернативні освітні платформи у навчанні іншомовної лексики на початковому етапі

Активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес закладів загальної середньої освіти зумовлене сучасним розвитком програмно-технічних засобів створення, збереження й обробки інформації у світі. Використання ІКТ набуває все більшої актуальності, в тому числі у викладанні іноземної мови, одним із важливих аспектів якого є формування в учнів лексичної компетентності. Навчанню іншомовної лексики присвячені праці таких науковців як В. Бухбіндер, В. Цетлін, С. Шатілов, і О. Бігіч, В. Редько, В. Смелянська, Г. Рогова та ін. Проблемою використання інтернет-платформ у іншомовній підготовці займались Л. Морська, І. Блощинський, а впровадженням інтернет-ресурсів у процес дистанційного навчання такі дослідники, як В. Кухаренко, М. Моцар, Н. Сиротенко, D. Keegan, M. Moore та ін. Проте, практичний аспект проблеми навчання іншомовної лексики за допомогою інтернет-платформ потребує глибшого дослідження.

Відтак метою статті є вивчення дидактичного потенціалу освітніх платформ у навчанні іншомовної лексики на початковому етапі.

В умовах традиційних форм та методів навчання школярі отримують інформацію пасивно та не вміють самостійно її здобувати й застосовувати. Саме впровадження інформаційно-комунікативних технологій в освітню сферу дасть учневі змогу перейти від пасивного сприйняття до активних самостійних дій. Через приналежність до так званого «цифрового» покоління сучасні учні активно використовують смартфони, планшети, ноутбуки та іншу комп'ютерну техніку. Вони часто мають рівень просунутих користувачів, оскільки змалку звикли працювати на різних електронних пристроях. Відповідно, комп'ютеризація

процесу навчання англійської мови сприймається учнями як щось природне і не викликає психологічного дискомфорту. Інформаційно-комунікаційні технології сприяють не тільки розвитку самостійності, творчих здібностей учнів, їх застосування дозволяє змінити саму суть навчання в школі, зробити урок більш наочним і цікавим.

Діапазон використання інформаційних технологій в процесі організації навчальної діяльності школяра значний. Проте, урахувавши вікові особливості школярів, вимоги до програмних засобів навчального призначення, вимоги до навчання іншомовної лексики учнів початкового етапу серед інформаційних технологій можна виокремити такі найбільш доцільні до використання типи: тренувальні, інформаційні, моделюючі [3: 15].

Однією з цілей навчання іноземної мови є формування іншомовної лексичної компетентності, що є важливою передумовою оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю. Лексична компетентність – це здатність людини до коректного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань та лексичної усвідомленості. Отже, лексична компетентність включає в себе лексичні навички, знання і загальну мовну здатність їх використання в усіх видах мовленнєвої діяльності [5: 18].

Збагачення лексичного запасу відіграє одну з ключових ролей у вивченні англійської мови. Використання альтернативних освітніх платформ в даному випадку можуть відігравати важливу роль, адже без практичного застосування вивчених слів може виникнути низка труднощів. Окрім того, вивчення англійської мови надає можливість учням розвивати навички цифрової грамотності, адже навчання іноземної мови відбувається із застосуванням інформаційних та медіакомунікаційних технологій [1: 2–3].

Завдяки сучасним технологіям, а також безмежним можливостям Інтернету, заняття виводяться на новий рівень – за межі класної кімнати. Найбільш ефективними ресурсами для навчання іншомовної лексики на початковому етапі вважаємо, наприклад, освітню платформу Graasp, яка дозволяє створювати такі навчальні середовища, де учні можуть формувати лексичну компетентність як у мовних, так і в мовленнєвих завданнях [6].

Існують безкоштовні електронні навчальні ресурси, які використовують викладачі для створення дидактичного матеріалу з метою вивчення іноземної мови, зокрема такі:

- ClassTools, PurpozeGame, JigsawPlanet (дають можливість створювати дидактичні ігри та вікторини за шаблонами);
- Quizlet, MasterTest, Online Test Pad, Kahoot!, ClassMaker (створення тестових завдань та вправ);
- HotPotato (створення інтерактивних тренувально-контрольних вправ, електронних завдань тощо).
- Rebus1 (створення кросвордів, ребусів, загадок тощо) та ін. [5]

З появою такого тренду як гейміфікація освітнього процесу, стає зрозуміло, що навчання може і має бути цікавим. Наприклад, освітньо-ігрова платформа Kahoot! дає змогу створювати інтерактивні дидактичні ігри та тести, що створює позитивні емоції та сприяє кращому засвоєнню інформації, зокрема лексичного матеріалу.

Серед спеціалізованих програмних додатків (Busu, Duolingo, Livemocha, Mango, Lingorami, Memrize) для вивчення іноземної мови важливе місце займає програма Anki. Вона пропонує інноваційні й водночас захоплюючі вправи, враховуючи баланс між лексичним і граматичним матеріалом, варіюючи їх види. Особливістю цієї програми є поетапне засвоєння знань, що значно підвищує ефективність (швидкість і міцність) запам'ятовування нових лексичних одиниць [3: 167].

Серед інших цікавих ресурсів, які дають змогу формувати лексичну компетентність на початковому етапі вивчення англійської мови можна назвати також; My english baby, Learn English Kids, EnglishClub: Learn English: English for Babies, English worksheets for kids, LearnEnglish Kids - British Council, JumpStart's fun English activities, Lingo Arcade: Where Learning is a Game та ін.

Для засвоєння іншомовної лексики корисною є робота з кросвордами, тому дидактичні онлайн-сервіси для створення кросвордів стануть у нагоді вчителям: <http://cross.highcat.org>, або <http://crosswordus.com/>, <http://puzzlecup.com/crossword>, <http://www.armoredpenguin.com/wordsearch>

На початковому етапі вивчення англійської мови особливо захоплюючими для дітей є використання ігрових методів навчання лексики, тому неможливо не згадати онлайн конструктори ігор та вікторин. Наприклад, дуже розповсюджений сервіс Kahoot <https://getkahoot.com/>. Учні можуть відповідати на створені вчителем завдання з планшетів, ноутбуків, смартфонів, тобто з будь-якого пристрою, що має доступ до Інтернету [7: 488].

Memrise — оригінальна платформа для вивчення іноземних мов за допомогою системи карток. Контент також можуть створювати самі користувачі. У 2017 році додаток переміг у категорії “Найкраща програма року від” Google Play Awards.

Ще один цікавий онлайн-сервіс - BrainFlips <http://www.brainflips.com/> – онлайн сервіс для створення карток. Карти-завдання об'єднуються в колоди. У картку можна додати відео, аудіо або фото для того, щоб включити всі канали сприйняття інформації. Назви груп, карток, колод карток і описів лише англійською мовою [7: 489].

Для успішного засвоєння мовного матеріалу потрібне постійне поповнення активного та пасивного словникового запасу. Саме тому у процесі навчання англійської мови обов'язковою умовою є спонукання учнів до регулярної роботи зі словником. Учень може використовувати як друковані, так і електронні словники.

Електронні словники за багатьма параметрами зручніші за друковані. Як приклади можна назвати онлайн-словники Мультитран або Promt. Також велику зацікавленість щодо використання в навчанні викликають спеціальні додатки для смартфонів, деякі з них навіть працюють в режимі оффлайн.

Для потреб сучасного вчителя англійської мови розроблено досить багато електронних ресурсів. Так, портал IXL (<http://www.ixl.com/>) пропонує близько 100 інтерактивних вправ з англійської мови для кожної вікової категорії (від дошкільного віку до 8 класу); на порталі Learn English Kids представлено значну кількість інтерактивних ігор для формування й активізації словникового запасу, засвоєння граматичних правил, формування вмінь написання слів по літерах, розпізнавання змісту на слух, зібрано потужну колекцію пісень, мультфільмів, різноманітних історій, відеофрагментів, які можна використати на уроках; портал Esl Games Plus (<http://www.eslgamesplus.com/pirate-games/>) пропонує скористатися повноцінними дидактичними іграми, зорієнтованими на вивчення граматики й лексики англійської мови.

Інтернет на сьогоднішньому етапі є потужним каталізатором оволодіння іноземною мовою, виступаючи джерелом величезного вибору навчального матеріалу. Комп'ютеризоване навчання, реалізоване зокрема у використанні альтернативних освітніх платформ, здатне сприяти формуванню стійких фонетичних, граматичних і лексичних навичок, що у результаті має призвести до вирішення головного завдання вивчення англійської мови – формування комунікативної компетентності.

Використання сучасних Інтернет-ресурсів у процесі вивчення англійської мови підвищує мотивацію та дозволяє ефективніше розвивати, зокрема, лексичну компетентність. Крім того, використання Інтернет-ресурсів стимулює активний пізнавальний інтерес учнів, відповідає вимогам організації доступного освітнього середовища, сприяє підвищенню ефективності засвоєння лінгвістичного матеріалу, надає учням розширені можливості засвоєння лексичного матеріалу у різних форматах та в комфортному режимі за рахунок автоматизації, рутинних операцій та об'єктивізації контролю знань.

Висновки. У практиці навчання лексики англійської мови на початковому етапі дидактичні електронні ресурси набувають особливого значення і здатні сприяти розвитку власних мотивів школяра до навчання, формуванню позитивного ставлення до вивчення англійської мови, формуванню, удосконаленню й корекції лексичних навичок школярів. Перспективою подальшого дослідження є розробка алгоритму занять з англійської мови з використанням онлайн-платформ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Альошина О.М. Сучасні методи та технології викладання іноземних мов у ВНЗ /Вестник НТУ «ХПИ»: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно технічної еліти. Харків, 2012. Вип. 30. с. 242–247. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/13221/1/Elita_2012_30-31_Aloshyna_Suchasni.pdf. (дата звернення: 14.01.22)
2. Андрієвська В. М. Використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в початковій освіті. Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет конференції. Вінниця : ВНТУ, 2016. 694 с.
3. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікативні технології в навчальному процесі: навч. посіб. Вінниця: ТОВ “Планер”, 2011. 220 с.
4. Карпушина М., Шумило І. Використання освітніх інтернет-платформ у навчанні іноземної мови. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/VNULPIVNZ_2018_903_13.pdf. (дата звернення: 16.01.2022)
5. Смоліна С. В. Методика формування іншомовної лексичної компетенції: іноземні мови, 2010. №4. С.16–23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/im_2010_4_4. (дата звернення: 15.01.2022)

6. Сорока В. Освітній "клондайк": сучасні технології: освіта України, 2016. 23 трав. (№ 20). С. 10.

7. Табарчук І. Огляд онлайн-сервісів для створення дидактичних матеріалів. Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернетконференції. Вінниця : ВНТУ, 2016. 694 с. С.488

8. 10 онлайн-ресурсів, що знадобляться на уроках. 30 Січня 2019. URL: <https://nus.org.ua/articles/10-onlajn-resursiv-shho-znadoblyatsya-naurokah/>. (дата звернення: 20.01.2022)

9. 35 інструментів для дистанційного навчання – добірка НУШ, 2020. URL: <https://nus.org.ua/articles/30-instrumentv-dlyadystantsijnogo-navchannya-dobirka-push/>. (дата звернення: 20.01.2022)

М. І. Пишнюк

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

Н. В. Горобченко

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

канд. пед. наук, доцентка

Особливості навчання німецької мови в умовах нової української школи

Анотація. Навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в цілому і мобільних технологій зокрема, є не лише освітньою інновацією ХХІ століття, а й основним та можливим способом продовжувати навчальний процес в умовах пандемії. В даний час мобільні пристрої мають високий навчальний потенціал, що робить їх незамінним інструментом при вивченні іноземної мови. У свою чергу нові виклики пандемії змусили навчальний процес трансформуватися та залучати ІКТ для організації навчальної діяльності. Залученню та інтеграції ІКТ у навчальний процес сприяли вимоги Нової української школи (НУШ), а саме інформаційна комунікативна компетентність (ІКК) та навчання упродовж життя.

Ключові слова: заклади загальної середньої освіти, інформаційно-комунікативні технології, компетентність, мобільне навчання, інформаційно-комунікативна компетентність, Нова українська школа.